

тивне направлення формування якісного іміджу делового человека: дослідження проблеми якості освіти майбутніх спеціалістів, що безпосередньо впливає на якість підготовки магістрів в області міжнародних відносин по стратегічному управлінню професійною кар'єрою, на їх конкурентоспроможність в умовах ринкової економіки.

Ключевые слова: професійна кар'єра, кар'єрний ріст, стратегічне управління професійною кар'єрою, імідж делового человека, магістри в області міжнародних відносин.

PRODUCING A QUALITY IMAGE OF BUSINESS MAN IS A MORTGAGE OF HER SUCCESS WITH A FUTURE PROFESSIONAL CAREER

L. M. Gren

Abstract. The article deals with scientific research on the problem of forming a qualitative image of a business person, the search for effective means in creating its attractive positive image for further career growth, success in professional activity. The prospective direction of forming a qualitative image of a business person is outlined: the study of the quality of the training of future specialists, which directly affects the quality of masters' training in the field of international relations to strategic management of a professional career, their competitiveness in a market economy.

Key words: professional career, career development, strategic management of a professional career, business image, masters in international relations.

УДК 378

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

О.М. КАБАНКОВА, здобувач

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

E-mail: lenatatushko@rambler.ru

Анотація. Стаття присвячена теоретичному аналізу проблеми пізнавальної самостійності студентів технічного університету в процесі вивчення іноземної мови. Визначаються та конкретизуються дидактичні умови, що сприяють ефективному процесу формування досліджуваного явища.

Ключові слова: пізнавальна самостійність, дидактична умова, активізація, актуалізація, інтенсифікація, гармонізація.

Актуальність (Introduction). Вивчення питання пізнавальної самостійності засвідчує складність і багатоаспектність означеного поняття, його важливість у професійному розвитку майбутнього фахівця, який відчуває потребу в самонавчанні, саморозвитку та самоактуалізації, характеризується здатністю і вмінням активно, власними зусиллями, без сторонньої допомоги здійснювати повний цикл пізнавальної діяльності, зокрема, самостійно опановувати загальнонавчальні й спеціальні знання, уміння та навички, використовувати сучасні засоби навчання і комунікації з метою вирішення професійно та соціально значущих завдань.

Аналіз останніх джерел та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Педагогічні аспекти проблеми формування пізнавальної самостійності розг-

лядалися в дослідженнях таких науковців, як Л.Арістова, Л. Вяткіна, Є.Голанта, В.Данилова, Б.Єсіпова, М. Махмутова, Н. Половнікова, М. Скаткіна, Т. Шамової та ін., в яких розроблено питання розуміння сутності, структури і рівнів розвитку пізнавальної самостійності студентів, засобів її формування.

Мета (Purpose). Теоретично обґрунтувати дидактичні умови формування пізнавальної самостійності студентів технічного університету в процесі вивчення іноземної мови.

Методи (Methods). Теоретичні: вивчення та аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури, класифікація та систематизація теоретичних даних.

Результати (Results). Важливу роль у формуванні пізнавальної самостійності студентів технічного закладу вищої освіти в процесі вивчення іноземної мови займає комплекс відповідних дидактичних умов, які позитивно впливають на їхній інтелектуальний рівень, удосконалення навчальної діяльності, емоційно-вольові стани, мотиваційну складову, самореалізацію, тобто сприяють різнобічному розвитку особистості.

Відзначимо, що сучасна дидактика визначає умови як сукупність чинників, компонентів навчального процесу, що забезпечують успішність навчання. Поняття «дидактичні умови» в сучасній педагогічній думці традиційно розуміється як така ситуація (обставина), за якої компоненти навчального процесу подано в органічному взаємозв'язку і яка надає можливість викладачу плідно викладати, керувати навчальним процесом, а студентам – успішно навчатися [1]. Дидактична умова – стійкий рухомий зв'язок, що відображає функціонування і розвиток процесу навчання [2, с. 131].

У контексті дослідження під **дидактичними умовами** ми розуміємо сукупність необхідних та взаємопов'язаних заходів, що сприяють успішному формуванню пізнавальної самостійності майбутніх фахівців. До таких умов належать: актуалізація позитивної мотивації та цілеспрямованості майбутніх інженерів до самостійної пізнавальної діяльності; активізація навчального процесу на основі дидактично обґрунтованої системи завдань, необхідної для виконання самостійної творчої діяльності; інтенсифікація позитивного емоційно-вольового ставлення майбутніх інженерів до процесу самостійної пізнавальної діяльності; гармонізація навчально-рефлексивного середовища, зорієнтованого на успішну професійну діяльність та професійно-особистісний розвиток майбутніх інженерів.

На нашу думку, перша умова – *актуалізація позитивної мотивації та цілеспрямованості майбутніх інженерів до самостійної пізнавальної діяльності* – передбачає формування та розвиток позитивної мотивації досягнення успіху, професійних мотивів, домінування пізнавальних та професійних інтересів, креативне планування самостійної пізнавальної діяльності, а також самостійну постановку та реалізацію всіх видів цілей.

Передусім зауважимо, що створення позитивної навчальної мотивації є одним із актуальних завдань сучасної освіти, а її розвиток забезпечує подолання студентами труднощів у навчальній діяльності, викликає їхню активність та інтерес. За позитивного (пізнавального, усвідомленого, ініціативного) ставлення до навчання мотивація характеризується «перевизначенням» і «довизначенням» завдань викладача; постановкою нових цілей; осмисленням співвідношення мотивів і цілей. При цьому навчальна діяльність характеризується самостійним цілевизначенням, а також виконанням дій із власної ініціативи; вмінням планувати й оцінювати свою навчальну діяльність, розгорнутий самоконтроль і самооцінку. У навчальній діяльності спостерігаються пошук нестандартних способів вирішення навчальних завдань, гнучкість і мобільність способів дій, перехід до творчої діяльності [3, с.12-13].

У контексті дослідження акцентуємо увагу на тому, що на формування мотиву пізнавальної діяльності впливають різноманітні чинники: зв'язок навчання з практикою, використання наочності, аудіовізуальних засобів, цікавість викладу матеріалу, залучення проблемного підходу та активних методів навчання, цікавих методичних прийомів, поєднання групових та індивідуальних форм роботи. Тему занять необхідно розбити на декілька послідовних навчально-пізнавальних проблемних питань, що сприяють розвитку проблемного мислення, а отже, і пізнавальної самостійності.

Звертаємо увагу на те, що у сфері професійної мотивації найважливіше значення має позитивне ставлення до професії, оскільки цей мотив пов'язаний з кінцевими цілями навчання. Сформованість мотиву набуття знань та отримання професії є невід'ємною складовою ефективності навчальної діяльності. При цьому важливо, щоб мотивація була внутрішня (потреби особистості), безпосередньо пов'язана зі змістом цієї діяльності, щоб студент знаходив у ній задоволення найбільш глибоких пізнавальних потреб, інтересів і схильностей, потреби в постійному особистісному саморозвитку [4, с. 32].

Отже, можемо зробити висновок, що мотивація навчання цілком впливає на продуктивність процесу професійної підготовки студентів технічного вишу. Посилення ефективності навчального процесу вимагає наукового переосмислення перевірених практикою умов і засобів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів [5, с. 235-237].

Тому друга дидактична умова – *активізація навчального процесу на основі дидактично обґрунтованої системи завдань, необхідної для виконання самостійної творчої діяльності* – сприяє формуванню особистості, яка вміла б самостійно, творчо мислити, систематично й неперервно поповнювати й оновлювати загальні та професійно важливі знання шляхом самоосвіти, прагнула до їх усвідомленого застосування при виконанні системи пошукових і творчих завдань.

Ставлення студентів до навчання зазвичай характеризується активністю. Активність (учіння, засвоєння, зміст) визначає ступінь (інтенсивність, міцність) «зіткнення» студента з предметом його діяльності. Активно керований процес навчання спрямовується на забезпечення міцних знань студентів. Тут передбачається урахування індивідуальних особливостей студентів, моделювання навчального процесу, його прогнозування, чітке планування, активне керування навчанням і розвитком кожного студента.

Управління активністю студентів традиційно називають активізацією, головною метою якої є підвищення якості освітнього процесу. Принагідно відзначимо, що А. Вербицький під активним навчанням розуміє перехід від переважно регламентованих, алгоритмованих, програмованих форм і методів організації дидактичного процесу до розвивальних, проблемних, дослідницьких, пошукових, які забезпечують появу пізнавальних мотивів та інтересів студентів [6, с. 134].

Відтак, у руслі зазначеного ми розглядаємо активізацію навчального процесу майбутніх інженерів як цілеспрямовану діяльність викладача, спрямовану на розробку дидактично обґрунтованої системи завдань та використання такого змісту, форм, методів, прийомів і засобів навчання, що сприяють підвищенню інтересу, активності, творчої самостійності студентів у засвоєнні знань, формуванні вмінь і навичок, застосуванні їх у практичній діяльності.

Однією з ефективних форм навчання студентів, в тому числі і в питаннях активізації навчання, є самостійна робота студентів, правильна організація якої робить їх активними учасниками навчального процесу, сприяє розвитку в студентів пізнавальної самостійності як основи для здійснення самостійної діяльності. Студент, працюючи самостійно, засвоює навчальний матеріал, розвиває навички контролю й са-

моконтролю, намагається застосувати на практиці теоретичні знання, отримує навички роботи з навчальною та довідковою літературою, джерелами інформації, у нього формується характер особистості (розвиваються вольові зусилля) тощо.

Підвищення ефективності самостійної роботи стає можливим за умов ретельного відбору тем, що виносяться на самостійне опрацювання. Оскільки навчання іноземної мови для студентів технічного вишу професійно орієнтоване, тому відбір тем спрямовано на розвиток їхньої професійної компетентності. При цьому викладач повинен урахувати як можливість студентів самостійно опрацювати дану тему, так і наявність навчально-методичного забезпечення. Також важливо проводити наукові семінари, олімпіади, конференції для того, щоб ІМ сприймалась студентами технічного університету не тільки як навчальна дисципліна, але й як наука, що сприяє їх активному професійному розвитку.

У процесі вивчення ІМ викладач повинен прищеплювати студентам навички самостійної роботи в аудиторії для подальшого використання їх у позааудиторній самостійній роботі. Завдання повинні включати вправи різного ступеня творчості й самостійності (відтворюючі, перетворюючі, й творчі). Вони мають бути чітко сформульовані, диференційовані, скеровані на вдосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, мовлення, читання, письмо) і володіти фаховою орієнтацією.

На заняттях з іноземної мови для студентів технічного університету доцільно застосовувати такі активні методи навчання: *ігрові* (ділові ігри, рольові ігри, ігрові завдання); *інтерактивні* («мозковий штурм», метод вирішення конкретних ситуацій, дискусії, інтерв'ю, круглий стіл, презентації, конкурси з практичними завданнями та їх подальше обговорення, мікроуроки); *проблемні* (тренінги, олімпіада, науково-практичні конференції, метод навчальної дискусії, метод проектів).

Активізація навчального процесу тісно пов'язана з наступною суттєвою дидактичною умовою, а саме – *інтенсифікація позитивного емоційно-вольового ставлення майбутніх інженерів до процесу самостійної пізнавальної діяльності*, оскільки навчальний матеріал, поряд із формуванням знань і розвитком умінь та навичок повинен впливати на почуття та особистісні характеристики студентів-технарів. Емоції та воля є важливими факторами регуляції процесів пізнання людини. Емоційні переживання формують риси особистості студентів, визначають характер сприйняття, запам'ятовування, критичного мислення. У процесі навчання іноземна мова є необхідною неперервною емоційною дією, оскільки саме вона створює умови інтенсивної пізнавальної діяльності.

Як стверджує В. М'ясищев, існує прямий зв'язок між ставленням до навчання та рівнем сприйняття матеріалу. За активно-позитивного ставлення характерна надійність засвоєння матеріалу, за байдужого ставлення – ненадійність сприйняття. Негативне ставлення зумовлює середні результати відтворення [7, с. 24].

В аспекті дослідження зауважимо, що емоції не існують без діяльності, вони виникають у її процесі та суттєво впливають на неї. Оскільки емоції відіграють провідну роль у структурі навчальної діяльності, вони, безперечно, впливають на формування пізнавальної самостійності студентів технічного університету. При цьому емоційні процеси забезпечують, передусім, енергетичну основу діяльності, є її мотивами. Ще Я. Коменський свого часу виокремлював емоційний компонент у педагогічному процесі і надавав йому великого значення. Він звернув увагу на те, що всі знання, які повідомляються студентам, повинні спрямовуватись до їх почуттів, щоб самі предмети зачіпали, приводили в рух, привертати почуття, а останні – розум [8].

Отже, для того щоб студенти дійсно включилися в роботу, потрібно, щоб завдання, що ставляться перед ними в ході навчальної діяльності, були не тільки зрозумілими, але й внутрішньо приємними, тобто набули для них значущості і знайшли в такий спосіб

відгук й опорну точку в їх переживаннях. Позитивні емоційні стани підвищують працездатність та зменшують утомлюваність, породжують бажання працювати, домагатись успіху студентів технічного університету.

Звертаємо увагу також і на те, що на самостійну пізнавальну діяльність студента технічного вишу впливає і така категорія, як «воля». Зауважимо, що воля є внутрішньою активністю психіки, пов'язаною з вибором мотивів, цілевизначенням, прагненням до досягнення мети, зусиллям, спрямованим на подолання перешкод, мобілізацією внутрішньої напруги, здатністю регулювати спонукання, можливістю приймати рішення, гальмуванням поведінкових реакцій. Науковець В. Селіванов вважає, що сила волі – це «ніщо інше, як великий ступінь розвитку всіх проявів вольових властивостей особистості. Людина сильної волі здатна мобілізувати великі зусилля, щоб подолати зовнішні та внутрішні перешкоди» [9, с. 146].

Тому ще одним чинником інтенсифікації позитивного емоційно-вольового ставлення до самостійної пізнавальної діяльності є створення комфортного психологічного клімату під час навчання. У зв'язку з цим необхідно підкреслити важливість формування таких вольових якостей майбутніх інженерів, як цілеспрямованість, наполегливість у досягненні цілей, рішучість, настирливість, упевненість у власних силах, самостійність у прийнятті рішень.

Необхідно боротися з боязню студентів технічного університету помилитися, що заважає їм повноцінно брати участь в іноземній мовленнєвій діяльності. Це стає можливим завдяки, насамперед, аналізу помилок і виправленню лише комунікативно-значимих, навіювання твердої впевненості у своїх здібностях і можливостях досягти успіхів. Студенти технічного вишу повинні звикнути щоденно слухати аудіо- чи відеозаписи, тренувати обсяг оперативної пам'яті, намагаючись відтворити почуте. А для того, щоб постійно самовдосконалюватися у процесі самостійної пізнавальної діяльності, майбутнім інженерам необхідно, безумовно, докладати вольові зусилля.

Також важливо не переривати студентів зауваженнями і поправками під час комунікації, інакше в майбутніх інженерів не сформується вміння вільно розмовляти іноземною мовою. Водночас, на заняттях має панувати атмосфера здорової конкуренції. Всі ці зауваження в черговий раз підкреслюють необхідність інтенсифікації позитивного емоційно-вольового ставлення до процесу навчання.

Таким чином, емоційно-вольове ставлення студентів технічного університету відіграє важливу роль в якісному засвоєнні знань. Інтенсифікація позитивного емоційно-вольового ставлення до процесу самостійної пізнавальної діяльності через розвиток пізнавального інтересу, а також створення комфортного клімату в аудиторії, доброзичливе рівне ставлення викладача активізує у майбутніх інженерів бажання до самоосвіти, що, в свою чергу, сприяє формуванню пізнавальної самостійності.

Остання умова – *гармонізація навчально-рефлексивного середовища, зорієнтованого на успішну професійну діяльність та особистісно-професійний розвиток майбутніх інженерів* – нерозривно пов'язана з попередньою, оскільки характеризується здатністю студентів немовного закладу вищої освіти до самостійно-оцінної діяльності у засвоєнні знань, здатністю до самоконтролю у процесі самостійної пізнавальної діяльності, рефлексією у самостійній пізнавальній діяльності.

Ми розглядаємо гармонізацію навчально-рефлексивного середовища як систему особливих умов (навчальних, пізнавальних), узгоджених дій, емоційно-вольових станів, спрямованих на аналіз, оцінювання та необхідне коректування власної самостійної пізнавальної діяльності, що тим самим позитивно впливає на формування ПС студентів технічного університету і сприяє успішному особистісно-професійному розвитку майбутніх інженерів.

Відтак, гармонійне навчально-рефлексивне середовище у контексті професій-

ної підготовки майбутнього інженера відкриває для нього можливість самоспостереження, самопізнання та самокорекції, основною функцією яких є створення потреби особистості у рефлексії – базовому механізмі саморозвитку особистості. Адже саме особистість зі сформованими рефлексивними здібностями здатна до творчої діяльності та самовдосконалення – змінюється її внутрішній стан, ставлення до навчального середовища, її діяльність, а відтак, – і саме середовище [10, с. 256].

Зауважимо, що завдяки рефлексії студенти технічних закладів вищої освіти мають можливість аналізувати власні дії, осмислювати власну професійну діяльність, адже особистість, яка рефлексує, здатна до самовдосконалення. Саме тому під час освітнього процесу є важливим створення гармонійного навчально-рефлексивного середовища, яке б спонукало студентів технічного університету до аналізу своїх дій протягом самостійної пізнавальної діяльності, постійного пошуку та особистісної оцінки вже наявного власного досвіду, самоаналізу, роботи над собою та на основі цього здійснення подальшого саморозвитку.

Насамперед, гармонійне навчально-рефлексивне середовище, зорієнтоване на успішну професійну діяльність та особистісно-професійний розвиток студентів технічного вишу, створюється у процесі сумісного вирішення навчальних та професійних навчальних завдань на заняттях з іноземної мови. Залучення майбутніх інженерів до навчального процесу дає їм можливість обговорювати та оцінювати зміст, організацію та результати навчання один із одним або з викладачем, створюючи, таким чином, навчально-рефлексивне середовище.

Суттєвим є також забезпечення цілісності у побудові навчально-рефлексивного середовища, що створює позитивний мікроклімат, який дозволяє кожному студенту технічного університету не лише максимально розкрити власні потенції, але й успішно їх розвивати. Це стає можливим через взаєморозвиток інтересів та можливостей як студентів технічного університету, так і викладачів ІМ, що забезпечує поглиблене усвідомлення ідей один одного, розвиток здатності акумулювати не тільки свій власний досвід, але і досягнення групи в цілому, і водночас, створює простір для особистісно-професійного розвитку майбутніх інженерів.

Таким чином, гармонізація навчально-рефлексивного середовища покликана наповнювати процес навчання майбутніх інженерів особистісним змістом, спонукати до постійної оцінки та аналізу ними власних професійних якостей, пошуку та виправленню негативних сторін своєї професійної діяльності. Вона сприяє виникненню інтересу до власної професії, підвищенню впевненості в собі, що є невід'ємними умовами становлення висококваліфікованих фахівців – майбутніх інженерів.

Висновки і перспективи (Discussion). Таким чином, пізнавальна самостійність студентів технічного університету при вивченні іноземної мови може бути сформована в результаті ефективного поєднання комплексу дидактичних умов, сутність яких створює цілісну структуру, для того щоб функціонувати в оптимальному режимі. Кожна дидактична умова безпосередньо пов'язана з досліджуванним явищем і необхідна для його функціонування.

У перспективі нашого дослідження метою подальшої роботи є конкретизація методики реалізації виокремлених дидактичних умов формування пізнавальної самостійності студентів технічного університету в процесі вивчення іноземної мови, яка базується на системі практичних завдань, а також розробка моделі досліджуваного явища.

Список використаних джерел

1. Амелина Н.С. Учебно-исследовательская деятельность студентов педвуза в процессе изучения дисциплин педагогического цикла. Киев, 1992. 165 с.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 375 с.

3. Маркова А.К. Формирование мотивации учения. Книга для учителя. Москва: Просвещение, 1990. 192 с.
4. Вербицкий А.А. Развитие мотивации студентов в контекстном обучении. Монография. Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2000. 200 с.
5. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання. Харків: ЧП «Штрих», 2003. 480 с.
6. Вербицкий А. А. Активне навчання у вищій школі. Контекстний підхід. Москва: Вища школа, 2003. 204 с.
7. Мясищев В.Н. Психология отношений. Избранные психологические труды. Москва: Ин-т практич. псих.; Воронеж: МОДЕК, 1995. 356 с.
8. Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения. Москва: Педагогика, 1982. Т.1. 656 с.
9. Селиванов В. И. Избранные психологические произведения: воля, её развитие и воспитание. Рязань: Изд. Рязанского гос. пед. института, 1992. 572 с.
10. Щедровицкий Г. П. Мышление–понимание–рефлексия. Наследие ММК, 2005. 800 с.

References

1. Amelina N.S. Uchebno-issledovatel'skaya deyatel'nost' studentov pedvuza v protsesse izucheniya distsiplin pedagogicheskogo tsikla. K.,1992. 165 s.
2. Goncharenko S.U. Ukraïns'kiy pedagogichniy slovník. Kyiv: Libid', 1997. 375 s.
3. Markova A.K. Formirovanie motivatsii ucheniya. Kniga dlya uchitelya. – Moscow: Prosveshchenie, 1990. 192 s.
4. Verbitskiy A.A. Razvitie motivatsii studentov v kontekstnom obuchenii. Monografiya. Mjscow: Issledovatel'skiy tsentr problem kachestva podgotovki spetsialistov, 2000. 200 s.
5. Kovalenko O.E. Metodika profesijnogo navchannya. Kharkiv: ChP «Shtrikh», 2003. 480 s.
6. Verbitskiy A. A. Aktivne navchannya u vishchiy shkoli. Kontekstniy pidkhid. Moscow: Vishcha shkola, 2003. 204 s.
7. Myasishchev V.N. Psikhologiya otnosheniy. Izbranniye psikhologichiskiye trudy. Moscow: In-t praktich. psikh.; Voronezh: MODEK, 1995. 356 s.
8. Komenskiy Ya.A. Izbranniye pedagogicheskie sochineniya. Moscow: Pedagogika, 1982. T. 1. 656 s.
9. Selivanov V. I. Izbranniye psikhologicheskie proizvedeniya: volya, ee razvitie i vospitanie. Ryazan': Izd. Ryazanskogo gos. ped. instituta, 1992. 572 s.
10. Shchedrovitskiy G. P. Myshlenie–ponimanie–refleksiya. Nasledie MМК, 2005. 800 s.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Е.Н. Кабанкова

Аннотация. *Статья посвящена теоретическому анализу проблемы познавательной самостоятельности студентов технического университета в процессе изучения иностранного языка. Определяются и конкретизируются дидактические условия, способствующие эффективному процессу формирования изучаемого явления.*

Ключевые слова: *познавательная самостоятельность, дидактическая условие, активизация, актуализация, интенсификация, гармонизация.*

DIDACTIC CONDITIONS OF COGNITIVE INDEPENDENCE FORMATION OF STUDENTS OF THE TECHNICAL UNIVERSITY IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE STUDY

O.M. Kabankova

Abstract. *The article is devoted to the theoretical analysis of the cognitive independence problem of students of the technical university in the process of foreign language study. The didactic conditions are determined and specified which contribute to the effective formation process of the investigated phenomenon.*

Key words: *cognitive independence, didactic condition, activation, actualization, intensification, harmonization.*

УДК [373.51 : 811.1] : 376.1

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ

О.С. КАЗАЧІНЕР, *Комунальний вищий навчальний заклад
«Харківська академія неперервної освіти»*

e-mail: elena.kazachiner@gmail.com

Анотація. *У статті розроблено модель організації навчально-виховного процесу з іноземної мови в інклюзивному класі. Виділено чинники її ефективності, складові компоненти, результат. Подана модель ґрунтується на специфіці предмету «Іноземна мова» й на особливостях організації навчально-виховного процесу на засадах інклюзивної освіти.*

Ключові слова: *навчально-виховний процес, організація навчально-виховного процесу з іноземної мови, інклюзивна освіта, інклюзивний клас.*

Актуальність (Introduction). Згідно з ЮНЕСКО, інклюзивне навчання – це «процес звернення і відповіді на різноманітні потреби учнів через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі». Метою інклюзивного навчання є покращання навчального середовища, в якому вчитель і учні відкриті до різноманіття, де гарантується забезпечення потреб учнів і повага до їх здібностей та можливостей бути успішними.

На рівні держави затверджено ряд нормативних документів, які визначають порядок запровадження інклюзивної освіти в Україні: Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.10 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивної освіти» (Додаток 1), Наказ Міністерства освіти і науки від 09.12.10 № 1224 «Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах» (Додаток 4), Інструктивний лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 26.07.2012 № 1/9-529 «Психологічний і соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання», Інструктивний лист Міністерства освіти і науки молоді та спорту України від 18.05.12 № 1/9-384 «Організація інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 № 1224 «Про затвердження Положення про спеціальні класи для нав-